

Literatura en femení del segle XXI: tradició i nous llenguatges

Mònica Güell (dir.)

Deuxième semestre 2018

La revue *Catalonia*, fondée en 2008 par Denise Boyer, publie des articles et travaux interdisciplinaires sur la langue, la littérature, les arts et l'histoire du domaine catalan.

Depuis 2011, la périodicité est semestrielle.

Direction (depuis 2010) : Mònica Güell (Sorbonne Université)

Rédactrice en chef (depuis 2010) : Mònica Güell (Sorbonne Université)

Comité éditorial et de lecture

Marc Audí (Université Bordeaux Montaigne)
Denise Boyer (Sorbonne Université)
Michel Bourret (Université Paul Valéry - Montpellier 3)
Fabrice Corrons (Université Toulouse Jean-Jaurès)
Julien Lanes Marsall (Sorbonne Université)
Estrella Massip Graupera Université Aix-Marseille)
Sergi Ramos Alquezar (Sorbonne Université)
Elisée Trenc (Université de Champagne-Ardenne)

Comité international

Francesco Ardolino (Universitat de Barcelona)
Enric Bou (Università Ca'Foscari Venezia)
Sharon Feldman (Richmond University)
Mireia Freixa (Universitat de Barcelona)
Pere Gabriel i Sirvent (Universitat Autònoma de Barcelona)
Enric Gallén Miret (Universitat Pompeu Fabra)
Carme Gregori Soldevila (Universitat de València)
Giuseppe Grilli (Università degli Studi di Roma Tre)
Víctor Martínez Gil (Universitat Autònoma de Barcelona)
Magí Sunyer Molné (Universitat Rovira i Virgili)

Réalisation : Valérie Geoffroy

Mise en ligne : Karim Joutet

© les auteurs

Photo de couverture : Bas-relief d'Apel·les Fenosa figurant sur la façade du Centre d'études catalanes de la Faculté des Lettres de Sorbonne Université

Blogosfera en femení: identitat virtual i promoció lectora de les escriptores catalanes actuals¹

Anna ESTEVE GUILLÉN
Universitat d'Alacant
anna.esteve@ua.es

Résumé: Dans cet article, nous offrons un panorama de la présence de certaines écrivaines catalanes actuelles sur la blogosphère et nous nous centrons plus particulièrement sur le blog d'Anna Manso afin d'en donner une description approfondie, dans la mesure où il peut être analysé comme un épitexte virtuel public qui développe la promotion de la lecture. Nous nous intéressons plus particulièrement à l'identité virtuelle avec laquelle elle se présente sur Internet, à son discours sur la promotion de la lecture, ainsi qu'aux aspects formels qui déterminent l'accès et la récupération de l'information de ce blog.

Abstract: This paper offers a survey of the presence of living Catalan female writers in the blogosphere and especially describes Anna Manso's blog thoroughly. We understand her blog as a public virtual epitext which is aimed at reading promotion. In this regard, the paper focus on her virtual identity on the web, her communicative speech in relation to reading promotion, as well as the formal features of access and retrieval of information in her blog.

Mots-clés: épitexte virtuel public, blog, écrivaine, littérature catalane, promotion lecture littéraire

Keywords: Public virtual epitext blog, writers, Catalan literature, promoting literary reading

Introducció

La web social ha representat un canvi, si no una revolució, en la nostra manera de relacionar-nos, però també en la forma d'adquirir i construir el coneixement. Com afirma Coll², en la nova societat de la informació, els ciutadans i les ciutadanes hauran d'estar alfabetitzats no solament en la cultura lletrada sinó també en les tecnologies digitals, en els llenguatges audiovisuals, el maneig de la informació, etc.

En aquest context, és evident que la web social també modifica i afecta substancialment el procés de difusió de la literatura i, òbviament, tant les formes

¹ Article elaborat en el marc del projecte d'investigació «Los espacios virtuales para la promoción del libro y la lectura. Formulación de indicadores para evaluar su calidad y efectividad» FFI2015-69977-R (MINECO/FEDER), Proyectos I+D+I del Programa Estatal de Investigación, Desarrollo e Innovación. Ministerio de Economía y Competitividad de España. Convocatòria 2015.

² COLL, César. «Lectura y alfabetismo en la sociedad de la información». *UOC Papers*, 1 (2005), p. 4-10.

d'ensenyar-la i transmetre-la com també de crear-la. En uns altres articles³ ens ocupem precisament d'estudiar la transformació metodològica en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la literatura en el context educatiu a través dels blogs docents, així com també dels vasos comunicants que existeixen entre el format digital del blog i el dietarisme contemporani, en tant que formes de l'assaig⁴, en blogs de creació literària.

Entre la web social, els blogs –el primer medi nadiu del Web, en paraules d'Orihuela (2007)⁵– han estat una de les plataformes virtuals protagonistes d'aquest canvi. En aquesta comunicació, doncs, ens tornarem a centrar en els blogs –en aquest cas d'escriptors– com a epítextos virtuals públics⁶ per a la promoció de la literatura i de la lectura.

Concretament, pretenem oferir una anàlisi densa (o descriptiva) d'aquests blogs per observar, d'una banda, de quina manera es presenten les autores en la xarxa (quina identitat virtual hi plasmen) i quina és la naturalesa del blog que ofereixen a la comunitat virtual; i d'una altra, estudiar el discurs comunicatiu en relació amb la lectura literària i la promoció lectora, a través de l'anàlisi d'una selecció de post d'un (o més) blogs.

Com ja hem constatat⁷, tot i que el fenomen dels blogs està plenament consolidat –i fins i tot podríem dir que s'evidencia una tendència descendent en el seu ús, substituït sobretot per les pàgines webs amb domini propi o incorporat com una pestanya/part d'aquestes– encara no ha generat una bibliografia abundant acord amb la importància del fenomen; hi ha estudis importants, però a hores d'ara no n'existeixen d'específics sobre els blogs que dediquen un espai destacat a la literatura i a la pràctica lectora, ni tampoc (ací el dèficit és més notable) instruments adients per a l'anàlisi d'aquest nou format de comunicació –l'epítext virtual. Per aquest motiu, hem elaborat una plantilla d'anàlisi per als blogs tenint en compte els estudis següents: JIMÉNEZ HIDALGO, S. & SALVADOR BRUNA, J. «Evaluación formal de blogs con contenidos académicos y de investigación en el área de documentación». *El profesional de la información*, 16/2 (2007), p. 114-122; SÁNCHEZ, S., LLUCH, G.; DEL RIO, T. «La lectura en la web 2.0. Estudio de caso: Los blogs en el *Reto Delirium*» @tic. *Revista d'innovació educativa*. València: Universitat de València, 2013; MANSO-RODRÍGUEZ, Ramón-Alberto. «¡Leer, comentar, compartir! El fomento de la lectura y las tecnologías sociales», *TransInformação, Campinas*, 27/1 (2015); GARCÍA RODRÍGUEZ, Araceli; GÓMEZ DÍAZ,

³ ESTEVE, Anna. «Els blogs digitals en l'ensenyament de la literatura catalana: la doble cara del mirall». *Actes del setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*. Barcelona: AILC/PAM/ Universidad de Salamanca, 2014, p. 181-192.

⁴ ESTEVE, Anna. «El dietarisme i els blocs digitals en català: una cruïlla creativa» en ALEMANY FERRER, Rafael, CHICO RICO, Francisco (ed.). *Ciberliteratura i comparatisme*. Alacant: Universitat d'Alacant - Sociedad Española de Literatura General y Comparada, 2012, p. 109-118.

⁵ ORIHUELA, José Luis. «Webs y blogosfera: el medio y la comunidad», en *Blogs*. Madrid: ESIC, 2007, p. 15-47.

⁶ En aquest article, les autores els defineixen com els mitjans socials creats tant per les empreses editorials per a la venda de llibres com per les institucions per a la promoció de la lectura. Són eines i plataformes d'Internet que inclouen documents tipològicament múltiples, la funció dels quals és comentar, difondre, modificar i ampliar el contingut del producte editorial (llibre, col·lecció, autor, etc.). Els més utilitzats són els llocs webs, els blogs, els fòrums de lectura, les xarxes socials, els canals de YouTube o els tràilers de llibres. LLUCH, Gemma; TABERNERO-SALA, Rosa; CALVO-VALIOS, Virginia. «Epítextos virtuales públicos como herramientas para la difusión del libro». *El profesional de la información*, 24/6 (2015), p. 797-804.

⁷ En els articles següents: LLUCH, Gemma, ESTEVE, Anna, CALVO, Virginia y MONAR, Maite. «El Quijote o Tirant lo Blanc entre blogs y Google Maps». *¿Cómo leemos en la sociedad digital? Lectores, booktubers y prosumidores*, Francisco Cruces (dir.) Madrid: Editorial Ariel/Fundación Telefónica, 2017, p. 52-75; i ESTEVE, Anna i CALVO, Virginia. «Blogs docents sobre literatura: la transformació del paradigma docent», *Zeitschrift für Katalanistik*, 32 (2018).

Raquel; CORDÓN GARCÍA, José Antonio; ALONSO ARÉVALO, Julio. «Allà on viuen les etiquetes: l'etiquetatge als blogs de literatura infantil i juvenil», *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, 33 (2014).

Quant als blogs objecte d'estudi, els criteris de selecció que hem aplicat han estat fonamentalment tres. D'una banda, la vitalitat o activitat del blog: amb la publicació de posts recents, del 2018 si més no, i amb certa regularitat; i, d'una altra, la representativitat de l'autora en el panorama de la literatura catalana actual. Ens interessava un perfil vinculat amb la literatura infantil i juvenil, ja que solen estar més vinculats a la promoció lectora. Finalment, el tercer criteri ha estat l'antiguitat del blog.

La blogosfera en femení

Una necessàriament parcial i breu ullada per la blogosfera d'autores catalanes actuals ens ofereix un retrat amb dades força interessants per a la reflexió. De les noranta escriptores que tenen un perfil dins la pàgina *escriptors.cat*, de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, més de la meitat (el 56.6%) no disposa (o no fa constar-hi) cap altre medi social (ni Facebook, ni Twitter, ni canal de Youtube, ni blog, ni web): entorn totalment analògic. Entre el percentatge restant, la plataforma virtual més utilitzada és el web (un 15.5% en té), i la segueix el blog (el 12.2%): un percentatge molt modest si pensem en el nombre total. En resum, l'utilitzen onze autores, dos de les quals l'integren dins del seu web personal. A no massa distància se situen les autores que fan constar el perfil de Twitter (10%) i, descendeix quasi a la meitat el perfil de Facebook (4.4%), que ha estat clarament superat pel de Twitter. Per últim, és del tot residual qui declara tenir un canal de Youtube (1,1%).

Algunes altres dades rellevants vinculades a l'ús dels blogs són que moltes autores utilitzen la pàgina web i no el blog, com ara Maite Carranza (<http://maitecarranza.com/ca>), Teresa Broseta (<http://teresabroseta.com/>) o Carme Miquel (<https://carmemiquel.com/autora/>). De fet, observem que algunes de les autores que utilitzaven el blog durant el període de major ebullició d'aquest medi (2005-2015), el tenen ara en desús. Parcialment, se'n passen a Twitter, en clara puixança; és el cas de Gemma Pasqual⁸, Esperança Camps⁹ o Gemma Lienas¹⁰. En resum, entre les autores de LIJ catalanes¹¹ que tenen blog hi ha Anna Manso, Isabel Canet, Lourdes Bohigues, i la traductora, estudiosa de LIJ i també escriptora Bel Olid¹².

Així, entre els onze blogs d'escriptores catalanes localitzats a través del portal d'*escriptors.cat*, tot aplicant els criteris abans descrits: antiguitat, autora que també conrea la Literatura Infantil i Juvenil i representativitat, centrarem l'anàlisi en el blog d'Anna Manso.

⁸ Les darreres entrades del seu blog (<https://blocs.mesvilaweb.cat/gemmapasqual>) daten del 2015.

⁹ Els últims posts són del 2017 (<http://www.ecamps.cat/>)

¹⁰ Trobem entrades del seu blog (<http://www.gemmalienas.com/blog/?lang=es>) fins al novembre de 2016.

¹¹ El blog de Laura Gallego és un dels més interessants (vg. LLUCH 2012), però queda fóra d'aquest estudi per no pertànyer a l'àmbit de la literatura catalana. Així mateix, tampoc no m'ocupe d'il·lustradores com Aitana Carrasco (<http://aitaneta.blogspot.com.es/>) o Irene Blasco (<http://www.ireneblasco.com/>) per citar-ne només alguns exemples entre les valencianes que estan guanyant protagonisme en la LIJ amb una producció de gran qualitat.

¹² Els blogs respectius són:

<http://mansoorganixeixon.blogspot.com.es/>;

<http://isabelcanetferrer.blogspot.com.es/>;

<http://intrigahumor.blogspot.com.es/> i <https://belolid.wordpress.com/>

Anna Manso és una autora catalana (Barcelona, 1969) que ha desenvolupat la seua dilatada trajectòria creativa (des del 2001 fins l'actualitat) en el terreny de la literatura infantil i juvenil, però no solament, i la podríem definir com una autora mediàtica: en contacte directe amb el món dels mitjans de comunicació. L'any 2016 guanya el Premi de Literatura Infantil «Atrapallibres» del Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil (CLIJCAT), per l'obra *Amics monstruosos*. Una de les seues obres més reconegudes ha estat la novel·la juvenil *Una noia N.O.R.M.A.L i altres animals* (2011), que també compta amb un bloc propi (<http://unanoianormal.blogspot.com.es/>), sense gaire activitat i administrat suposadament per la seua filla: l'Eva Martínez i que ha esdevingut la protagonista d'una sèrie o col·lecció d'obres. Així mateix, és assagista, autora de guions televisius (per a TV3), i col·labora en programes de ràdio i en premsa: manté en una secció fixa del diari *Ara* «La pitjor mare del món», que Columna va publicar en forma de llibre l'any 2013¹³. Podríem dir que té un perfil d'autora amb una projecció pública notable, seguint l'estela d'altres autores com Empar Moliner. Així mateix, com Moliner i altres autors (el referent primer seria Quim Monzó) no fa distinció entre l'obra literària (teatre i narrativa fonamentalment) i els articles de premsa. El blog que tot seguit analitzarem dóna compte d'aquesta manera d'entendre la literatura.

Identitat i promoció literària: el cas d'Anna Manso

Tot seguit aplicarem la plantilla d'anàlisi abans esmentada per oferir una descripció densa d'aquest blog; això és, descriure i analitzar-ne la identitat amb què es presenta en la xarxa. En triarem alguns criteris que considerem necessaris per a proporcionar una descripció completa quant al paràmetre de la identitat o presentació del blog i al paràmetre del discurs comunicatiu relacionat amb la promoció lectora o la difusió de la literatura.

Així, <http://mansoorganixeixon.blogspot.com.es/> és el blog d'Anna Manso que fa servir la ferramenta de bloguer; una de les més utilitzades en la blogosfera, que fa possible un maneig intuïtiu i apte per a qualsevol usuari. Al mes d'abril de 2018, comptava amb 46 seguidors (un nombre no gaire elevat) i 1194 visites, tot i que el seu perfil (la seua presentació que ara analitzarem) és vist per 5252. Un salt quantitatiu molt pronunciat que no s'acaba d'entendre, ja que per a visitar el seu perfil s'ha d'entrar al blog. A diferència d'altres blogs estudiats (com els blogs docents), Manso no connecta aquest blog a altres medis socials, només a Twitter, ja que tot i que fa constar Facebook, l'enllaç resta inactiu. No inclou enllaç a Instagram, a pesar que en té: <https://www.instagram.com/annamanso/>, amb 278 publicacions i 1.231 seguidors. Amb tot, demostra una repercussió social una mica més elevada que la del blog (si ens fixem en el nombre de visites i no tant en el de seguidors, que en els blogs no és condició necessària per a poder accedir-hi al contingut). Curiosament sí que enllaça en Instagram l'adreça del blog. Altrament, permet compartir els post a través de Pinterest, Facebook, Twitter, Google +, opció habitual i automàtica en els blogs gestionats per Blogger.

El blog es disposa en una sola pàgina on apareixen en la barra superior catorze pestanyes temàtiques, en què classifica els posts. En «La pitjor mare del món, el manual» trobem informació relacionada amb aquest llibre: presentacions, ressenyes, etc. «Literatura infantil» es tracta d'una pestanya buida on només trobem un anunci que diu «Si fas clic aquí podràs llegir totes les entrades que parlen dels meus llibres de literatura infantil». Encara que també es poden recuperar entrades que parlen del seu treball a la

¹³ Vegeu com explica l'origen de la secció i del llibre l'autora en <http://mansoorganixeixon.blogspot.com/2013/11/la-pitjor-mare-del-mon-el-manual.html>.

ràdio, en tertúlies, a la televisió com a guionista, etc. No es tracta d'una pàgina òrfena, però la informació que proporciona pot generar certa confusió en el lector del blog.

Aquest missatge es repeteix en les pestanyes «Guió» i «Literatura juvenil»; en aquesta darrera recuperem posts que parlen de la presentació de llibres, o ressenyes de llibres juvenils, però també la mateixa informació que recuperava en la pestanya de literatura infantil sobre guions de sèries de tv³, Etc. Així doncs, l'efecte pot ser també de repetició de la informació i d'un cert desordre a l'hora de recuperar-la. Una opció per evitar aquestes repeticions hagués estat agrupar aquestes dues pestanyes en una, fent servir la terminologia més habitual per a reunir aquestes obres: LIJ o Literatura infantil i juvenil.

En «Xerrades i animació lectora» reuneix les millors animacions lectores plantejades de la seua obra i conferències que ha dut a terme en diferents escoles i agrupa posts que parlen de lectures concretes o reflexions sobre la lectura (llibres d'altres autors) sota la pestanya «Lectura».

En «Articles i pensament» llegim: «Si fas clic aquí i trobaràs tant els articles publicats a la secció cultura del diari ARA, l'any 2010 i 2011 com les entrades d'aquest bloc en les que parlo d'allò que em ve de gust i que no té res a veure ni amb el guió ni amb els llibres». Reuneix en el blog l'assaig en forma de columna de diari publicat en premsa.

Altrament, «Oracions i contes 2.0» ofereix un espai per a la creació literària força interessant, que amplia així l'ús del blog per a la creació.

En la pestanya «Teatre» classifica els posts que es refereixen a l'estrena de la seua obra de teatre i altres entrades relacionades amb el teatre de manera una mica indirecta. També ací trobem el missatge següent: «Si fas clic aquí podràs llegir totes les entrades que parlen de teatre. No vull enganyar a ningú, així que ja avanço que, bàsicament, parlo de l'obra que he escrit, *Perduts a la Viquipèdia*». Aquesta pestanya es podria fondre amb la posterior que dedica a «obres de teatre estrenades», en què llegim la sinopsi de la seua única obra de teatre. La distinció no resulta efectiva, des del punt de vista de la comunicació. Tant en «Llibres publicats en català com en «Libros publicados en castellano» inclou les portades (imatges) i les sinopsis dels seus títols en les dues llengües. En la pestanya «Feines de guió» no trobem un post pròpiament sinó una mena de recompte (telegràfic) de la seua faena, com si es tractés d'un currículum. Curiosament, la darrera de les pestanyes és la «Pàgina d'inici» o *home*, quan convindria que fos la primera.

Al capdavant, per tal de millorar l'accés a la informació es podrien reduir i reagrupar algunes de les pestanyes per eliminar repeticions d'informació innecessària i per evitar que el lector puga confondre's o perdre's a l'hora de recuperar la informació que més l'interessa. Malgrat aquesta subdivisió temàtica en pestanyes es troben a faltar unes paraules inicials que orienten al lector sobre quin tipus de blog està visitant. Sí que hi ha, però, de manera destacada i ben visible, l'accés al perfil de l'autora, fet que ens permet inferir que una de les funcions principals, si més no, és donar a conèixer l'autora i promoure la lectura de la seua obra.

El to humorístic que ja percebem en el títol del blog (mansorganixeixon) i en el subtítol: «L'Anna Manso té idees,* les escriu i les comparteix», també reapareix en el canvi de nom on trobem la informació sobre el seu perfil. L'asèptic «Sobre mi» d'altres blogs és ací substituït per un «vida i miracles» que va acompanyat de la seua fotografia.

El contingut de la presentació personal també està escrit amb el mateix to, que permet avançar algunes dels trets estilístics que retrobem en les seues obres. Així, es presenta com a escriptora, aporta dades sobre la seua identitat personal: lloc, any de naixement, barri on viu, gustos i condició de mare; i acaba interpel·lant el lector:

«Barcelona, barri de Gràcia 1969. Odio el fetge. Escric guions. Escric llibres de literatura infantil i juvenil. Blogs, articles. De tot. Sóc capaç, fins i tot, de sortir per la tele i de parlar per la ràdio. Faig de mare de tres fills. Intento no perdre la calma. Continuo vivint al barri de Gràcia. Poc original? Sí, i què».

Així mateix, en la columna lateral dreta apareixen alguns enllaços i *widgets* de naturalesa diversa. En primer lloc (ben visible) hi ha la seua fotografia i l'enllaç al perfil «Vida i miracles». Seguidament apareix una imatge/logo de la representant literària. A continuació trobem una altra imatge seua que duu a la secció del diari *Ara_criatures*: «La pitjor mare del món»; tot seguit incorpora imatges de les associacions a què pertany: GAC, ESCRIVIM. Seguidament, apareix l'arxiu de posts del blog, classificats per anys (del 2007 fins l'actualitat), els enllaços als medis socials: «Segueix-me a twitter i Facebook» i una proposta de creació col·laborativa per als lectors que connecta directament amb la cultura pròpia de l'entorn virtual: «El conte de la caca que volia arribar fins al mar: Aquest conte no està inventat. És un petit regal que faig als lectors perquè se l'inventin. Si us animeu a escriure'l i me l'envieu a l'adreça contecaca@manso.org en faré un recull aquí, a aquest blog». Finalment, apareix la informació sobre el nombre de seguidors i les visualitzacions de la pàgina i afegeix la seua adreça de contacte.

Troblem a faltar el *blogroll* (enllaços a altres blogs seguits per l'autora) tan característic de la resta de blogs i que expliciten el grau de connectivitat del blog; donen compte de la comunitat virtual de què formen part, aquesta xarxa de relacions amb què solen interactuar, així com també un element fonamental, i prototípic dels blogs, del tot imprescindible per a valorar la navegabilitat i l'accessibilitat de la informació del blog, parlem del núvol d'etiquetes que permeten recuperar la informació en funció, generalment, de les temàtiques dels posts. És recomanable incorporar aquest núvol en la columna lateral dreta i destacar tipogràficament, en grandària i color, les més usades o incorporar entre parèntesi la seua freqüència en nombre de vegades que s'han utilitzat. Les etiquetes han esdevingut la manera més còmoda i senzilla de recuperar la informació, per sobre dels arxius que classifiquen els posts seguint un ordre cronològic.

Sorprén aquesta absència en comprovar que la major part dels posts inclouen etiquetes¹⁴ en la part inferior. El tipus d'etiqueta és temàtica i es poden classificar en títols d'obres literàries, gèneres (LIJ, Crítiques), premis (Gran Angular), o autors (Maite Carranza, Montse Ingla). En algun cas es fa referència al lloc de publicació (ARA). Sovint, les etiquetes responen a una de les pestanyes del blog («xerrades i animació lectora»: 1.03.2016). L'anàlisi de les etiquetes, però, ens mostra alguns dèficits. De vegades, les etiquetes són tan genèriques que no aporten gaire informació («llibres» o «lectura»). A més a més, algunes etiquetes són fosques, ja que només tenen significat per a l'autora i no per a un lector extern que vulga recuperar la informació. Per exemple: LIJkm0 (26.09.2017) o APE (21.10.2014). També s'hi donen repeticions o sinonímia: LIJ, Literatura infantil, literatura juvenil en el mateix post (26.09.2017); o clubs de lectura i club de lectura Escola Mediterrània (1.03.2016). També caldria evitar els posts sense cap etiqueta que permetia la seua recuperació.

¹⁴ En LLUCH *et al* (2007) vam arribar a la conclusió que en la majoria de blogs analitzats, en aquell cas de docents dedicats a l'ensenyament de la llengua i la literatura, l'etiqueta assumia una doble funció: descriure el contingut específic del post i organitzar la informació per temes o continguts generals, que diluïa la distinció teòrica estricta entre etiqueta i categoria (GONZÁLEZ, 2015), segons la qual la categoria és la taula de continguts del blog i l'etiqueta, una microdada que descriu detalls específics del contingut i, per tant, en teoria, no haurien de coincidir. En el cas del blog de Manso, l'etiqueta té un ús molt limitat, però en qualsevol cas assumeix doble rol, com passa en la pràctica dels blogs docent estudiats.

Un altre dels paràmetres d'anàlisi que pot aportar informació rellevant sobre el bloc és el que fa referència al «Discurs comunicatiu i promoció lectora». Ens detindrem, exclusivament, en les entrades de la pestanya «xerrades i animació lectora», que proporciona informació interessant relacionada amb la promoció lectora, i analitzarem només la veu de l'autora.

Si ens fixem en l'indicador del registre lingüístic, observem que predomina un to més aviat col·loquial, directe, pròxim, lligat a l'humor característic de l'obra literària de l'autora. Amb ús de frases fetes i lèxic popular, com ara: «El 2014 em pescarà fent feina de guió i els llibres i guions que s'estan acabant de coure al forn ja estaran a punt».

La tipologia textual que predomina en els posts és l'expositiva i narrativa. Fa la crònica de les visites a les escoles, on participa en clubs de lectura, tallers de creació o activitats semblants. En altres entrades, però, s'acosta a una escriptura més aviat telegràfica on anota o enumera totes les activitats realitzades (18.12.2013 o també 26.06.2012), pròpia d'un dietari.

Formalment, però, són posts que accepten un marge de millora, sovint semblen descurats: tipus de lletra diferent, paràgraf sense justificar, quan són entrades que trasllada d'un altre blog, el de Lletres a les aules (de la Institució de les Lletres Catalanes), com s'hi especifica al final.

Quant a la direcció del discurs, trobem, d'una banda, un discurs unidireccional, de caràcter expositiu-explicatiu, que no s'adreça al futur lector sinó o bé al mediador, o bé al lector adult. Així ho explicita l'absència de comentaris en aquesta pestanya. I, d'altra, un discurs bidireccional (post de club de lectura: 31.01.2016) en què s'adreça directament al lector de l'obra (segona persona del plural, més la referència concreta a l'escola), on planteja activitats vinculades a la lectura («quins altres oficis podria tenir la protagonista?») i incorpora les respostes de l'escola en el post.

En relació amb les activitats de promoció lectora que transcriu en el seu blog i que du a terme en les visites a les diferents escoles i clubs de lectura, ens interessarà destacar-ne només algunes que estudiarem en funció d'aquests indicadors: tipologia, metodologia (no tant ja que no es tracta d'un blog docent), recursos i resultats/mostres de l'alumnat.

Tant la tipologia com els recursos emprats responen a una manera d'entendre la literatura, una sort de poètica, que l'escriptora explicita en alguns posts (26.06.2012). Reivindica la necessitat de la creativitat com una forma de vida, defensa una consciència cultural que va lligada al respecte per l'obra de l'autor; en aquest sentit, no s'està de criticar aquelles escoles o professors que utilitzen un únic llibre per a tota la classe i reconeix i lloa la feina de mestre: entusiastats, professionals, a pesar que també fa constar l'actitud passiva i indulgent d'altres.

La creativitat, doncs, és la base de les propostes d'animació i promoció lectora de les seues obres que aplica a les aules, que exigeixen la participació activa de l'alumnat i desperten el seu esperit crític. Així, per exemple, algunes de les activitats consisteixen a desenvolupar un taller de creació de textos d'opinió (columna al diari), que potencia i treballa el judici crític, o a crear un llibre col·lectiu. En l'entrada del 6.06.2013 explica amb detall cadascuna de les fases del projecte «El cove de les paraules». El resultat és un llibre col·lectiu que adjunta en format vídeo. Així l'explica en diferents entrades (que hauríem de poder resseguir a través de les etiquetes):

Vaig trobar-me amb els alumnes a l'octubre per explicar com imaginar i inventar i després van llegir el meu llibre *La Rita Fredolica* i alhora jo els anava proposant activitats a través del blog amb una periodicitat setmanal. A partir d'aquí ells investigaven l'entorn amb visites guiades al Pla dels Socs, primer des del punt de vista ambiental i després literari. I de la mà de la Núria Martí, i amb els paràmetres de la

lectura i l'escriptura fàcil, creaven personatges i escrivien històries dividits en grups en un entorn wiki. I per acabar-ho vam fer la trobada tots junts, escoles, biblioteca, CRP, la Núria i jo, on se'ls entregava el llibre publicat amb les seves històries.

Així mateix, en els posts no solament narra el desenvolupament d'aquestes activitats sinó que també n'ofereix els resultats. En relació amb la seua participació en el Club de lectura a l'Escola Mediterrània, incorpora un vídeo de la sessió i resumeix la reflexió final amb aquestes paraules:

Llegir acompanyats, sentir que podien compartir dubtes, activitats, fragments divertits, somnis i paraules, ha estat el que més han destacat els nens i nenes de sisè. I no m'estranya. Ara que les xarxes socials i les comparticions formen part intrínseca de la vida, i els clubs de lectura prenen més sentit que mai. Un sentit social, però també un sentit educatiu i cultural.

Comptat i debatut, malgrat la projecció pública de l'autora i el seu fort lligam amb els mitjans de comunicació, el blog d'Anna Manso presenta un cert caràcter amateur en certs apartats. Alguns dels aspectes que es podrien millorar són l'existència de pestanyes semiòrfenes, amb un missatge que remet a altres pestanyes on recupera sovint la mateixa informació i esdevé confús, i l'absència de núvol per recuperar informació a través de les etiquetes, encara que sí que es poden recuperar els posts ordenats alfabèticament.

Tanmateix, entre els aspectes que funcionen, i de manera excel·lent, cal fer referència a la qualitat del seu discurs comunicatiu: sobretot, el caràcter persuasiu que permet fidelitzar els usuaris. Destaca la personalitat de l'autora que traspua en el seu estil i el to dels posts, sempre dinàmic, àgil, pròxim al lector i travessat per una mirada humorística, elements que permeten establir una complicitat evident amb el lector. Tant l'estil a l'hora d'escriure els posts com el perfil amb què es presenta l'administradora del blog són fonamentals per a aconseguir captar l'atenció de l'usuari i ací és on excel·leix l'escriptora.

Un altre punt fort és el treball d'animació lectora que plasma en alguns dels posts del blog a través de la incorporació dels resultats de les animacions, en què trasllada o reproduïx la veu dels lectors (a través del discurs directe reportat o en forma de vídeos) i la tipologia d'activitats que posen l'accent i l'atenció en l'acció del lector –que esdevé actor i protagonista– i en la creativitat.

Aquestes dues característiques són un agent motivador per a qualsevol mediador –a l'hora de recomanar la lectura de la seua obra– i també per al lector adult, que se sentirà atret per la personalitat de l'autora i el seu treball en relació amb la promoció lectora.

Bibliografia

COLL, César. «Lectura y alfabetismo en la sociedad de la información». *UOC Papers*, 1 (2005), p. 4-10. [article en línia] <http://www.uoc.edu/uocpapers/1/dt/esp/coll.pdf> [consulta 15.04.2018]

ESTEVE, Anna. «El dietarisme i els blocs digitals en català: una cruïlla creativa». Alemany Ferrer, Rafael / Chico Rico, Francisco (ed.): *Ciberliteratura i comparatisme*. Alacant: Universitat d'Alacant-Sociedad Española de Literatura General y Comparada, 2012, p. 109-118. file:///C:/Users/Anna%20Esteve/Downloads/el-dietarisme-i-els-blocs-digitals-en-catala-una-cruilla-creativa%20(2).pdf

ESTEVE, Anna. «Els blogs digitals en l'ensenyament de la literatura catalana: la doble cara del mirall». *Actes del setzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, Barcelona: AILC/PAM/ Universidad de Salamanca, 2014, p. 181-192. http://aillc.espais.iec.cat/files/2018/02/Actes_16_Salamanca_192_181_192.pdf

ESTEVE, Anna i CALVO, Virginia. «Blogs docents sobre literatura: la transformació del paradigma docent», *Zeitschrift für Katalanistik*, 32 (2018).

GARCÍA RODRÍGUEZ, Araceli; GÓMEZ DÍAZ, Raquel; CORDÓN GARCÍA, José Antonio; ALONSO ARÉVALO, Julio. «Allà on viuen les etiquetes: l'etiquetatge als blogs de literatura infantil i juvenil». *BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació*, 33 (2014). <<http://bid.ub.edu/33/garcia1.htm>> [Consulta: 207-07-2017].

GÓNZALEZ, Alejandro. «Categorías vs. tags, buenas prácticas en WordPress y optimización para SEO», 2015 <<https://platzi.com/blog/categorias-etiquetas-wordpress/>>.

JIMÉNEZ HIDALGO, Sonia & SALVADOR BRUNA, Javier. «Evaluación formal de blogs con contenidos académicos y de investigación en el área de documentación». *El profesional de la información*, 16/ 2 (2007), p. 114-122. <http://eprints.rclis.org/9384/1/articulo_blogs.pdf>

LLUCH, Gemma i ACOSTA, Marilú. «Conversaciones sobre lecturas en la Web 2.0: el caso de Laura Gallego. Análisis discursivo de conversaciones virtuales entre adolescentes», dins Díaz Armas, J. (ed.): *Lecturas para el nuevo siglo: formación receptora y lector hipertextual*. La Laguna: Servicio de Publicaciones de la Universidad de La Laguna. 1 disco óptico (CD-ROM), 2012, p. 37-52.

LLUCH, Gemma; TABERNERO-SALA, Rosa; CALVO-VALIOS, Virginia. «Epitextos virtuales públicos como herramientas para la difusión del libro». *El profesional de la información*, 24/6 (2015), p. 797-804. <<http://dx.doi.org/10.3145/epi.2015.nov.11>>

LLUCH, Gemma; ESTEVE, Anna; CALVO, Virginia y MONAR, Maite. «El Quijote o Tirant lo Blanc entre blogs y Google Maps», en Francisco Cruces (dir.) *¿Cómo leemos en la sociedad digital? Lectores, booktubers y prosumidores*. Madrid: Editorial Ariel/Fundación Telefónica, 2017, p. 52-75. https://www.fundaciontelefonica.com/artes_cultura/publicaciones-listado/pagina-item-publicaciones/itempubli/601/

MANSO-RODRÍGUEZ, Ramón-Alberto. «¡Leer, comentar, compartir! El fomento de la lectura y las tecnologías sociales». *TransInformação, Campinas*, 27/1 (2015) <<http://dx.doi.org/10.1590/0103-37862015000100001>>

ORIHUELA, José Luis. «Webs y blogosfera: el medio y la comunidad», en *Blogs*. Madrid: ESIC, 2007, p. 15-47.

SÁNCHEZ, Sandra, LLUCH, Gemma.; DEL RIO, Tatiana. «La lectura en la web 2.0. Estudio de caso: Los blogs en el *Reto Delirium*» @tic. *Revista d'innovació educativa*. València: Universitat de València, 2013. <http://ojs.uv.es/index.php/attic>